

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefon sz. 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3., I. em.
Nyomda telefonszáma (lapzárta előtt) 12.

Felolvas szerkesztő:
MUKAIJENŐ.

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
Egész évre . . . 28 kor. Negyed évre . . . 7.— kor.
Fél évre . . . 14 „ Egy hónapra . . . 2.40 „
EGYES SZÁM ÁRA FIUMÉBAN 8 FILLÉR,
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 BL.

A visszatérők.

A harcok diadalmasan hazatérő katonák állásnékülisége ellen egész Németország egységesen szervezkedik és bizonyos, hogy ott senki sem fog hónapokot át kenyér nélkül lenni és rosszlelkű munkaadók zsákmányául esni. Nálunk azonban semmi nyoma annak, hogy valaki összeirná a valószínű munkaalkalmakat és nyilvántartaná azt, hogy kik maradhatnak kenyér nélkül, mikor a tömeges felszabadulás bekövetkezik.

A földműves a maga földjét kétségkívül itthon megtalálja, de mit kezdhet vele, ha nincs befektetési tőkéje, nincs jószága, ha a tehén, ökör, tinó kellett a katonaságnak, a lovakat meg még előbb elvitték. Jórésze odaveszett, így tehát a hiány alig lesz pótolható. A falvakon a kufárok már lesik az apró gazdaságok bukását, az aszszonykéz lehanyaglását, a kisbirtok halálát, hogy egy tizedértékű kölesönnel megpecsételjék az ősi család sorsát és aztán jön a végrehajtó és Árpád népe a vérrel szerzett, vérevel védett hontól Amerikába vándorolhat. Állam és társadalom azért ne azon törje a fejét, hogy hazatelepítse azokat, akik e hont a háború előtt bármily okból elhagyták, hanem azon, hogy vitéz katonáinkat senki se kergethesse Amerikába. Vitézeink vérukkal pecsételték meg honszeretefüket, nekik jussuk van ehhez a földhöz, ők védtek meg az orosz rablóbandától, őket ettől a földtől többé semmiféle nyomor vagy jölet el nem fogja idegeníteni. De nyomort nekik itthon látni nem szabad, eleget szenvedtek érettünk a háborúban.

A megsebesültekről, az özvegyek és árvákról a háborús lelkesedés törvényeket szült; de a hazatérő, munkaképes, munkaképes, egészséges vitézek jövőjének biztosításáról még eddig sem az állam, sem a társadalom nem gondoskodott. Az, hogy egyik őrmesternek fentartanak az államnál szolgáló, vagy portás állást, egyes háziurak házmesteri állást, nem elég gondoskodás. A gondoskodásnak kivétel nélkülinek, nagyarányúnak kell lenni. A főszempont az legyen, hogy a hazatérő vitéz, ha családja még nincs, mielőbb családot alapíthasson. Ezek a harcvezető vitézek, akiket az Eg oly erős idegzettel és izomzattal, oly erős lélekkel és belső szervezettel áldott meg, hogy a poklok minden kínját hónapokot át maguk körül látva, eszüket el nem veszítették, sőt testük és lelkük frissességét is megőrizték, ezek és kiváltképek ezek a hősök vannak arra hivatva, hogy elvessék annak az új nemze-

déknek magvát, mely épp úgy fogja megállani a jövő ezer év viharait, mint megállotta Árpád népe a múlt összes rémségeit.

Elsőrendű gazdasági és nemzeti létkérdés, hogy az állam és társadalom gondoskodják arról, hogy az „Ép testben ép lélek” ezen élő példái hazatértük után azonnal családot alapíthassanak. A jómódu leányos szülők becsülik meg bennük a vitézi érdemeket és ne azt nézzék mi volt háború előtt, hanem azt, mivé küzdötte fel magát hónap védve és adjanak neki módot arra, hogy a kiküzdött magaslatban maradhassanak és boldogulhassanak, mint család fentartók, mint a jövő nemzedék újjáteremtői. A kis középiparosok nagy tömege, akik két kezük munkájával évek hosszú során át egy kis vagyont gyűjtöttek és azt hiszik most már okvetlenül ügyvéd, orvos vagy mérnök lehet csak a vejük és ha ilyen önálló nem akad, úgy inkább odaadják egy kis hivatalnoknak, semmint a műhelyekben kitanult vagy náluk éveken át dolgozott legkitünőbb munkás iparosnak adnák, térjenek eszhez, ne használják a dr. vöket, hanem segítsék

önállósításhoz volt munkatársaikat.

Az állam pedig a juhászból, bojtárból lett őrmestert ne kényszerítse vissza az alanti sorba, hanem adjon neki módot, hogy a maga juhait gondozhassa mielőbb és még szabadabb legyen, mint azelőtt. Ilyen embernek a hivatal korai halált jelent. És ha a földműves, zsellér, csillag nélkül jön is haza, kapja ő is meg a maga földjét, házaeszkaját, hogy családot alapíthasson. És a kereskedőseged se legyen kénytelen háború után másnak a pultja mögé állani, hanem módot kell neki nyújtani az önálló üzletnyitásra főleg akkor, ha a haretéren közemberből magasabb rangba küzdötte fel magát.

Ennek az eszmének a megvalósítására óriási társadalmi mozgalmat kell indítani és ez csak akkor fogja elérni a várt sikert, ha az állam valamely törvénytervezetet nyújt be a háború alatt gazdátlaná lett földek, ipari műhelyek és üzletek kisajátítására tisztán azzal a céllal, hogy ilyképp a hazaérkező szegényebb sorsu vitézek jövőjét megalapozhassa.

Görög-török-bolgár együttműködés.

Görögország, Törökország és Bulgária beható tárgyalásokat folytatnak egymással. - A Macsarában is hátrálnak a szerbek. - Német sikerek Riga és Dünaburg mellett. - Az Isouzo fronton az olaszok ismét hevesen de eredménytelenül támadnak.

Orosz harctér.

VEZÉRKARUNK JELENTÉSE.

BUDAPEST, okt. 19. (Hivatalos.) Keletgalliában az Ikwa mellett és a wolhyniai várterületen tegnap sem volt jelentősebb esemény. A Kormyn patak mellett és a Styr alsó folyásánál az ellenség több heves támadást intézett ellenünk Kulikovicénél, Nowosielkinél és Rafalowkánál még folyik a harc. Az összes többi ponton már tegnap estig véresen visszavertük az ellenséget. Veszteségei súlyosak. A Kormynnál teljesen rendetlenül, fegyverek és felszerelés tárgyak hátrahagyásával menekültek. A Szezara felső folyásánál álló császári és királyi csapatok is visszavertek egy erős orosz támadást.

Höfer altábornagy.

NÉMET HIVATALOS JELENTÉS.

BERLIN, okt. 19. A nagy főhadiszállás jelenté: Keleti hadszíntér: Hindenburg tábornagy hadesoportja: Rigától délre támadásunk jól halad. Két tiszt és 280 főnyi legénység jutott fogságunkba. Jakobstaddtól nyugatra visszavertük az oroszok támadásait. Illuxtól nyugatra mintegy három kilométer szélességben hatalmunkba kerítettük az ellenség állását. Tovább délre egészen Szmorgon vidékéig az oroszoknak többször, nagy erővel megindított előretörését az ellenségnek súlyos veszteségével visszavertük. Két tisztet és 175 főnyi legénységet elfogtunk. Lipót bujor herceg tábornagy hadesoportja: Az oroszoknak a liakovice-baranovicei vasútvonal mindkét oldalán ellenünk intézett támadása 400 méternyire állásaink előtt tüzelő-

sünkben összeomlott. Linsingen tábornok hadseregportja: A Styr folyó mentén Rafalowkától Kulikowiceig újabb helyi harcok fejlődtek.

A legfőbb hadvezetőség.

Olasz harctér.

VEZÉRKARUNK JELENTÉSE.

BUDAPEST, okt. 19. (Hivatalos.) Az olaszok az Isonzo harcvezetése újra élénkebb tevékenységet fejtenek ki. Tegnap este is meglehetősen heves küzdelmek fejlődtek ki. Peteanonál, a doberdói fensík északnyugati szakaszán ottani állásainkat újra nagyobb számú olasz gyalogság támadta. Helyenként megközelítette az akadályokat s végül visszavertük, súlyos veszteségeket okozva az ellenségnek. Egyébként a tengeremléken és a tiroli határvidéken ágyuharc.

Höfer altábornagy.

Balkáni harctér.

VEZÉRKARUNK JELENTÉSE.

BUDAPEST, okt. 19. (Hivatalos.) Az Avála szakaszon megvert szerb hadosztályok a dél felé vezető ut mindkét oldalán vonulnak vissza. Csapatunk támadják a Ravljától északra álló ellenséges csapatokat. Az ellenséget a Macsvában is visszavonulásra kényszerítettük. Az Alsó-Morava mindkét partján német hadosztályok folytatólag tért nyertek. A bolgárok megszállták Muslin Peroin és Babin Zub magaslatait. Odább délre Egripalánkán túl nyomultak előre.

Höfer altábornagy.

NÉMET HIVATALOS JELENTÉS.

BERLIN, okt. 19. A nagy főhadiszállás jelenti: A Macsvában az ellenség hátrálni kezd. A Belgrádtól délre elterülő dombvidéken csapatunk előrenyomulóban vannak Zwetkow-Grab és Vrcin helységek felé. Pozsarevácától délre M. L. Brnicet és Bozsevácot elfoglaltuk. Bolgár csapatok megszállták Muslin Percin és Babin Zub magaslatokat. Odább délre Egripalánkán túl nyomultak előre.

A legfőbb hadvezetőség.

Francia-belga harctér.

NÉMET HIVATALOS JELENTÉS.

BERLIN, okt. 19. A nagy főhadiszállás jelenti: Vermellestől északra messze az ellenséges állásokba kiszögellő érdmüvet az angolok nagy erővel ismételtén megtámadták. Valamennyi támadásuk súlyos veszteségeik mellett kudarcot vallott. Az érdmüvet biztosan tartjuk. Tahure mellett a franciák támadási kísérleteit tüzelésünk elnyomta. Az ellenség újabb előretörése, mely lyel Montreytől délre elvesztett állásait akarta visszafoglalni, eredménytelen maradt, sőt a franciáknak nagy, véres veszteségen felül három tisztjébe, tizenhat altiszt-

jébe és hetvenhárom vadászába került, akik fogságunkba estek. A Schratzmaelen az ellenség támadásával, bár jelentékeny mennyiségű löszert áldozott, egy talpalattnyi földet sem tudott visszaszerezni. Német repülőrajok tegnap megtámadták Belfort várát, elüldöztek ellenséges repülőket és a várra nyolcvan bombát vetettek, amelyek több helyen tüzet okoztak.

A legfőbb hadvezetőség.

TÜRÖK-BOLGÁR-GÖRÖG MEGEGYEZÉS.

KONSTANTINÁPOLY, okt. 19. A török, bolgár és görög kormányok képviselői között Konstantinápolyban tárgyalások indultak meg egyöntetű működésre vonatkozó megegyezés érdekében. A megegyezés rövidesen létrejön.

A BOLGÁR VEZÉRKARI FŐNÖK NYILATKOZATA.

BERLIN, okt. 19. A Berliner Tageblatt Szófiából jelenti: A bolgár vezérkar főnöke a következőképpen nyilatkozott: Reméljük, hogy összes hadműveleteinket tervszerűen keresztülvihetjük és elkerülhető minden kompiakáció, amely a háborút hosszúra nyújthatná. A négyesszövetségnek eddig nem sikerült Romániát a háboruba bevonni.

AZ ÁNTÁNT BALKÁNI POLITIKÁJÁNAK CSÖDJE.

BRASSÓ, okt. 19. Lerchen német konzul egy újságírónak a következőket jelentette ki: Brassóban magyarországi és balkáni érdekeink találkoznak és összekapcsolódnak. Az antánt balkáni politikája csődöt mondott. Görögország és Románia nem állhatnak az antánt mellé. Reméljük, hogy Görögország követni fogja Bulgáriát és megszakítja összeköttetését Szerbiával. Románia végleg semleges. A román gabona behozatala nehézkesen indult meg.

ELSÜLYESZTETT OLASZ CSAPAT-SZÁLLÍTÓ HAJÓ.

KONSTANTINÁPOLY, okt. 19. Egy tengeralattjáró elsüllyesztette az olaszok egyik szállítóhajóját, amelyen 3000 katonát vittek Szalonikiba.

H I R E K.

— **Látogatás a kormányzónál.** Hengelmüller László volt washingtoni osztrák-magyar nagykövet tegnap nejevel együtt látogatást tett Wickenburg István gróf kormányzónál és nejevel.

— **Merénylet egy Koburg herceg ellen.** Koburg Fülöp herceg és elvált nejeének Lujza hercegnőnek legidősebb fia, a 37 éves Lipót herceg, mint egy bécsi távirat jelenti, súlyos merényletnek lett áldozata. A herceg, aki minden évben az abbáziai Stefanie szállóban szokott néhány hónapig lakni, itt

néhány évvel ezelőtt megismerkedett Ribiczka kisasszonnyal, Ribiczka volt bécsi rendőrtanácsos leányával, a kivel szoros barátságot kötött. Ugy látszik, hogy a herceg most szakítani akart a nővel, mivel ez tegnap fenséges barátját még egyszer felhívta a herceg által bérelt lakásába, a bécsi Markkanergasse-be, a hol a leány vendégét vitriollal öntötte le. A mindkét szemén megsérült herceg ellen ezenkívül még egy lövést is tett, a mely súlyosan megsebesítette a herceget. Azután a leány önmaga ellen fordította a fegyvert és egyetlen lövéssel agyonlőtte magát. Koburg Lipót herceget a leány lakásáról azonnal a Löwszsanatóriumba szállították. Állapota igen komoly.

Újabb bécsi távirat szerint a herceg jobb szemét kivették s félnek, hogy a másikat is el kell távolítani.

— **Ötven nyulenyésző telep Fiumében.** Mint értesülünk Fiumében eddig ötven kisebb nyulenyésző telepet állítottak fel és az eddig tenyésztett nyulak száma lehetővé teszi, hogy nemsokára nyulhus kerüljön forgalomba. Maga a városi élelmiszerügyi osztály is vett néhány nyulat, hogy azokkal tenyésztési kísérletet tegyen.

— **Lerch Egon emléke.** Lerch Egon, a XII. tengeralattjáró elesett parancsnoka emlékeztetere emlékművet akarnak felállítani Bécsben. Az emlékmű létesítésére bizottság alakult, mely Bécsben székel (név: Kreditanstalt für Handel- und Gewerbe, am Hof) és amely a legesekélyebb adományt is szívesen fogad.

— **Segítség az állami alkalmazottaknak.** Félhivatalosan jelenti: A háborúnak minden előzetes számítás túlhaladó tartalma nemesak állandóbbá teszi, hanem lényegesen fokozza is azt az áremelkedést, amely a világháborútól való elzárásunk s a belvárosi termelési viszonyok eltolódása folytán a világháború következményeként a leg több elsőrendű fogyasztási cikknél jelentkezik. Az általános drágaságnak az utolsó hónapokban beállott ez a súlyosbodása, a míg egyfelől az annak enyhítésére szolgáló hatósági tevékenység fokozására indítja a kormányt, másfelől kötelességévé teszi, hogy a mind súlyosabb helyzetbe jövő állami alkalmazottaknak segítségére jöjjön. A kormány kebelében beható tanácskozások folytak e kérdésben s határozatba ment, hogy olyan javaslat fog a november hónapban összeülő országgyűlés elé terjesztetni, amely az eddiginél lényegesen nagyobb mértékű segítségben fogja részesíteni az állam összes alkalmazottait.

— **A tüdőbetegekért.** Mindszentek ünnepe és halottak napján — mint már megírtuk — ismét gyűjtést rendeznek a temetőben a fiúmei szegénysorsú tüdőbetegek javára. Ötven-hatvan hölgy jelentkezett eddig a gyűjtésben való részvétellel.

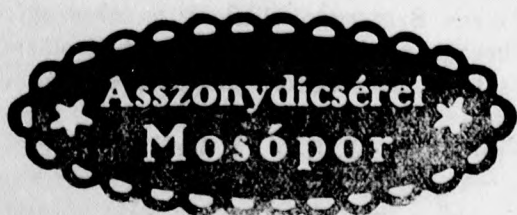
— **Adományok.** A Magyar Vöröskereszt gyűjtet fiúmei választmányához a leg-

Schicht-mosás --- Hadi-mosás

a legolcsóbb legkíméletesebb és leghathatósabb mosási eljárás:

Áztassa be a ruhát „Asszonydicséret” mosó kivonat oldatban néhány órára, vagy egy éjszakán át. Most pedig már csak kevés szappan — a legjobb Schicht-Szarvas szappan — szükséges még, hogy szép fehérkéműt kapjunk. **Megtakarít munkát, időt, pénzt és szappant.**

Ominol kitűnő szer a kezek tisztításához és surolásnál konyhában és háznál.

Mindenütt kapható.

Figyelem!

Mindenki, aki takarékosan akar táplálkozni és idegeit megővni kívánja, igyék **Szent István maláta-kávé**-t, mert a **Szent István maláta-kávé** tápláló anyagokban bővelkedő, könnyen emészthető kellemes ízű, az idegekre ártalmatlan, olcsó tápszer.

A **Szent István maláta-kávé** hírneves orvosok ajánlják és közintézmények (kórházak, szanatóriumok, gyermekmenhelyek, internátusok, kollégiumok stb.) az idegromboló gyarmati kávé helyett kizárólag **Szent István maláta-kávé**-t használnak.

A **Szent István maláta-kávé** szinmagyar gyártmány.

Gyártja a Kőbányai Polgári Serfőző R. T. Budapest-Kőbánya.

HASZNÁLATI UTASÍTÁS

A **Szent István maláta-kávé** kétféleképpen főzhető:

1. Keveretlenül, tisztán, amint azt az orvosok különösen gyermekek és gyenge idegzetűek, betegek és lábadozó részére rendelik.

2. Keverve gyarmati kávéval oly módon, hogy mindkét fajta kávéból egyenlő mennyiséget veszünk.

A **Szent István maláta-kávé** főzési módja éppen olyan, mint a gyarmati kávéé.

Kérjük mindenhol **Szt. István maláta-kávé**-t!

Figyelem!

ELEGÁNS EBÉDLŐ- ÉS HALÓSZOBA magános özvegnél, villany- és fürdőhasználattal **KIADÓ.**

Cím: Via Pomerio 7. szám. 2. számú ajtó.

Fiumei első magyar rizshántoló és rizskeményítőgyár részv. - társaság.

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

VÉDJEGY.

A vegyítisztságért a gyár kezkesedik.

Alakult 1857. 208 millió alap.

I. Magy. Ált. Biztosító Társaság

Fiumei és tengerparti képviselőség: Fiume, Riva Cristof. Colombo, Bacich palota I. em. (Telef. 17-57).

Életbiztosítás, tűz-, jég-, betörés és szállítmányi kár elleni biztosítás a legjutányosabb alapon. Gyors folyósítás.

BUDAI

SZÁLLODA ÉS KÁVÉHAZ

FIUME, DEÁK-KORZÓ.

50 szoba

Külön kávéházi italok és ételek. Tel. és külföldi lapok.

Tulajdonos **BUDAI KAROLY**

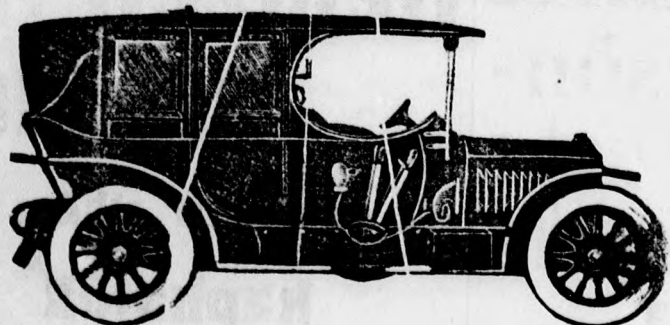
Előfizetőink figyelmébe!

Kérjük mindama előfizetőinket, kik előfizetésükkkel hátralékban vannak, sziveskedjenek az esedékes összeget posta útján, külföncel vagy személyesen kiadóhivatalunkhoz (Gradinata del Sasso Bianco 3., I. em. Wurzer-ház) juttatni, mivel személyzetünk nagy része bevonult a katonasághoz és nincs módunkban a nyugtákat valamennyi előfizetőnknek házról-házra kifizetés végett elhozni.

Házi készítmény.

5 kiló tarhonyát 6 —, kockatészta 7 koronáért szállít csakis előleges fizetés mellett tiszta fehér buzalisztból: Elelmiszor-szállító Csanád-Apátfalva.

Az Első Horvát Takarékpénztár fiumei fiókja elfogad jegyzéseket a III. magy. **hadikölcsönre** eredeti feltételek mellett.

Bláček K, és Társa autogarage és javító műhely

Via Ciotta 5-7 - FIUME - Telef. 858 és 16-73

Automobilok, motocyklok, kerékpárok és minden hazzávaló kellék eladása.

Tamburino vendéglő

VIA LODOVICO KOSSUTH ÉS CALLE DELLA POSTA (a főposta mellett)

Kitünő konyha minden órában. - Nagy választék halakban. - Mérsékelt árak.

Minden kedden és pénteken halászlé.

KÜLÖN FELJÁRAT A CALLE DELLA POSTA FELÖLI KAPUN AT AZ I. EMELETI SZALONBA ÉS AZ EMELETI ÉTTEREMBE

Vendégszobák mérsékelt árakon.

IRODAI KISASSZONY, ki a magyar vagy német nyelven kívül az olaszt is bírja, azonnal felvétetik. Cím: a kiadóhivatalban.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYOGYSZERTÁRA

a városi torony mellett

Ajánlja magát minden orvosi rendelés számára és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszeranyagok, az összes ásványvizek, toalettcikket, szépitőszerek stb. stb.

Előfizetéseket és hirdetéseket

felvesz

A TENGERPART

kiadóhivatala

GRADINATA DEL SASSO BIANCO 3. sz. (Wurzer ház I. emelet). - Telefon 229.

Tiszviselők, altisztek és munkások havi 1.50 kor.-ért kapják **A Tengerpart-ot** házhoz szállítva.

Telefon 229. Postafiók 105.

ADAKOZZUNK

- a magyar Vörös-Kereszt Egyletnek! -